

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Halmos Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe; ügyintéző dr. Halmos Péter ügyvéd) és a dr. Lombos János (felperesi képviselő címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - alperesi jogtanácsos neve által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződésszegésből eredő igény iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. május 19-én kelt 17.G.41.392/2009/18. számú ítélete ellen az alperes részéről 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és a felperes Pf.6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését azzal hagyja helyben, hogy a felperesnek járó elsőfokú perköltség összegét 4.279.000 (négymillió-kétszázhetvenkilencezer) forintra felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 2.139.500 (kétfmillió-százharminckilencezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget, valamint külön felhívásra az államnak 75.900 (hetvenötezer-kilencszáz) forint feljegyzett csatlakozó fellebbezési illetéket. Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 50.600 (ötvenezer-hatszáz) forint feljegyzett csatlakozó fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében 122.320.054 forint és ezen összeg után 2005. december 8-ától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamat, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Elsődlegesen a Ptk. 233. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel, harmadik személy javára szóló szerződés alapján mint a követelés jogosultja közvetlenül érvényesítette az igényét az alperessel mint kötelezettel szemben. Másodlagosan a keresetének jogcímét kártérítésben jelölte meg.

Előadta, hogy az alperes és a perben nem álló C... Kft. között 2004. december 2-án letéti megállapodás jött létre. Ennek értelmében a C... Kft. által az alperesnél zárolt számlán letétbe helyezett 116.000.000 forint felvételére szerzett jogosultságot kedvezményezettként abban az esetben, ha a ... Megyei Bíróság az általa indított perben a C... Kft-t fizetésre kötelezi. A bíróság végül 114.946.000 forint, valamint ezen összeg után 2004. október 12. napjától járó késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kötelezte a céget, erre tekintettel kérte az alperest, hogy a letétben lévő összeget fizesse ki a számára. Erre azonban nem került sor, mert egy 2005. decemberi megállapodás alapján az alperes a letét összegét a C... Kft. rendelkezésére bocsátotta.

Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte hivatkozva arra, hogy a keresetben érvényesített kártérítési igény időelőtti, mert a követelését a felperes a C... Kft-vel szemben érvényesítheti. Másodlagosan a per tárgyalásának felfüggesztését kérte a Pp. 152. §-ának (1) bekezdése alapján figyelemmel arra, hogy a letéti megállapodás megszüntetésével, a letét felszabadításával kapcsolatosan büntetőeljárás indult, amely kihat a polgári jogi felelősség megállapítására.

Érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy a Ptk. 233. §-ában írt feltételek hiányában a felperes nem vált a C... Kft-vel megkötött szerződésének közvetlen jogosultjává. A közvetlen rendelkezési jogát ugyanis nem kötötték ki és a szerződő felek a felperest a szerződésükről nem értesítették. Vitatta a követelés összezszerűségét is utalva arra, hogy a felperes azonnali beszédési megbízása folytán a követelésből 2.394.980 forint megtérült és ezt a tőkére kell elszámolni. A késedelmi kamat számításának kezdő időpontja pedig nem lehet korábbi, mint a felperes írásban benyújtott fizetési igényének átvételét követő nap.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 122.320.054 forintot és ezen összegnek 2008. november 13-ától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett félétet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat + 7 %-ával megegyező mértékű késedelmi kamatot és 3.420.000 forint perköltséget. Az ezt meghaladó kamatok tekintetében a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 900.000 forint le nem rótt illetéket.

Tényként állapította meg, hogy a felperes és a perben nem álló C... Kft. között 2002. november 15-én kölcsönszerződés jött létre, amely ügylettel összefüggésben a felperes keresetet nyújtott be a ...Megyei Bírósághoz a C... Kft. ellen 116.000.000 és járulékal megfizetése iránt. Ezt megelőzően jelezte a C...Kft-nek, hogy a cég tulajdonában álló ..., ... kerület ... helyrajzi számú ingatlanra perfeljegyzés elrendelését és biztosítási intézkedés foganatosítását kéri, és ez az ingatlan-nyilvántartásban széljegyzésre került. 2004. április 19-én a C... Kft. és az alperes

hitelszerződést kötöttek egymással a fenti ingatlanon indult projekt finanszírozása céljára. Az ingatlanra egyidejűleg 1.694.692.000 forint és járulékai erejéig jelzálogjogot és opciós jogot kívántak biztosítani az alperes javára. Az időközben az ingatlan-nyilvántartásban megjelent felperesi széljegy a hitel folyósítását és ezáltal a finanszírozott projekt megvalósítását veszélyeztette. Erre tekintettel a felperes és a C... Kft. között - amely ebben az időszakban már a S... Kft. minősített többséget biztosító befolyása alatt álló gazdasági társaság volt - egyeztetés kezdődött. Ennek során a felperes jogi képviselője egy letéti szerződés-tervezetet juttatott el a C... Kft., illetve az annak képviselőjében tárgyalásokat folytató K-né B. I. részére, aki a S... Kft. gazdasági igazgatója volt. A megállapodás ebben a formában nem jött létre, azonban a C... Kft. mint letevő és az alperes mint letéteményes 2004. december 2-án a hitelszerződés módosításával egyidejűleg letéti megállapodást kötött, amelyben a felperest kedvezményezettként jelölték meg, utalva az általa kezdeményezett perre. A megállapodást 2004. december 14-én K-né B. I. megküldte a felperes képviselőjének a peres eljárásban ellátó H... Ügyvédi Iroda részére. A szerződés szerint a C... Kft. a kereseti tökekövetelés összegét, 116.000.000 forintot helyezte a banknál zárolt számláján letétbe abból a célból, hogy biztosítékot nyújtson a felperes pénzkövetelésére a felperesi pernyertesség esetére. A megállapodást határozatlan időre hozták létre azzal, hogy akkor szűnik meg, amikor a bank a letét teljes összegét kifizeti a megállapodás rendelkezései szerint. Rögzítették, hogy az alperes a letéttel kapcsolatos utasítást kizárólag a megállapodás rendelkezéseivel összhangban fogadhat el. A kedvezményezett részére akkor jogosult a letétet kifizetni, ha a per a pernyertességgel zárul, és erről a jogerős és végrehajtható ítéletet a kedvezményezett vagy a letevő C... Kft. eljuttatja a részére. Rendelkeztek arról az esetről is, amikor a bank a letevő javára jogosult kifizetni az összeget, így például akkor, ha az ő pernyertességgel zárul a per vagy egyéb, azonos összegű biztosítékot nyújt. A peres eljárás alatt a C... Kft. és az alperes között 2005. december 5-én újabb megállapodás jött létre, amellyel a letéti megállapodást hatályon kívül helyezték, és a letét teljes összegét az alperes a C... Kft. szabad rendelkezésű számlájára vezette át. Erre tekintettel az időközben pernyertes felperes a megítélt 114.946.000 forint és ezen összeg után 2004. október 12. napjától járó késedelmi kamat, valamint a perköltség iránti igényét a letétből kielégíteni nem tudta. A C... Kft.-vel szembeni azonnali beszédési megbízás folytán 2.394.980 forinthez jutott hozzá. A C... Kft. 2010. január 27-én indult felszámolási eljárásában a fennmaradó hitelezői igényét bejelentette.

Az elsőfokú bíróság jogi indokolása szerint nem látott okot a per megszüntetésére a követelés időelőttiségére tekintettel, mert a felperes több jogcímen, így a Ptk. 233. §-a alapján is kérte az alperes marasztalását és elsődlegesen ezen jogalapra figyelemmel érdemben kellett a keresetet vizsgálni. Megállapította azt is, hogy a büntetőeljárás kimenetelétől nem függ a kereset elbírálása, mert annak kérdése, hogy az alperessel mint kötelezettel vagy károkozóval szemben előterjesztett igény tekintetében mely személyek büntetőjogi felelőssége állapítható meg, nem érinti a jelen eljárást.

Az elsőfokú bíróság a per érdemében megállapította, hogy a C... Kft. mint letevő és az alperes mint letéteményes között 2004. december 2-án a Ptk. 462. §-ában szabályozott letéti szerződés jött létre. A felek a Ptk. 466. §-ának (1) bekezdésében foglalt szabálytól - mely szerint a letevő a dolgot bármikor visszakövetelheti - egyező akarattal eltértek. Azt rögzítették ugyanis, hogy a megállapodás akkor szűnik meg, amikor a bank a letét teljes összegét a megállapodás rendelkezései szerint kifizette. A szerződés a Ptk. 233. §-ának rendelkezései szerint harmadik személy javára szóló szerződésként jött létre, kedvezményezettjeként a felperesi társaságot jelölték meg. A letét célja egyértelműen az volt, hogy biztosítékot nyújtson a felperes perben érvényesített követelésére.

A megállapodás szövegéből, a szerződés létrejöttének körülményeiből, az azt alátámasztó okirati bizonyítékokból, nyilatkozatokból és tanúvallomásokból az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a letevő visszavonhatatlanul bízta meg a letétbe helyezett összeg kezelésével és a megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítésével az alperest. Egyértelműen rendelkeztek arról, hogy utasítást az alperes kizárólag a megállapodás rendelkezéseivel összhangban fogadhat el. Külön részletezték a letét felszabadításának eseteit, amiből az következik, hogy a pernyertességtől függően volt jogosult arra a felperes, illetőleg a C... Kft. A kedvezményezett közvetlen jogosulttá válásának kifejezett kikötése megállapítható volt azáltal, hogy a peres eljárás jogerős lezárásáig a letevő csak és kizárólag a szerződésben írt feltételek teljesítése esetén rendelkezhetett az összeg felett, egyébként pedig a felperes jogosultságát további felfüggesztő feltételhez, az általa elindított peres eljárás jogerős befejezéséhez és a felperes pernyertességéhez kötötték.

A C... Kft. részéről a felperes értesítése is megtörtént, önmagában az a tény, hogy az alperesnek erről pontos ismerete nem volt, illetőleg az értesítés módját nem rendezték, nem eredményezheti az alperes mentesülését a szerződésből eredő kötelezettségei alól. A harmadik személy javára szóló szerződés létrejöttének nem feltétele, hogy a harmadik személy szerződő fél legyen, elég, ha a szerződés megkötéséről a Ptk. 233. §-ának (2) bekezdése értelmében valamelyik fél értesíti. A jelen esetben K-né B. I., valamint a C... Kft. ügyvezetőjének tanúvallomása alapján megállapítható volt, hogy K-né mint a tulajdonos cég - S... Kft. - gazdasági igazgatója az ügyvezető tudomása és felhatalmazása mellett járt el és folytatott tárgyalásokat mind az alperessel, mind a felperessel. Eljárása a C... Kft. eljárásának, nyilatkozata a C... Kft. nyilatkozatának minősül figyelemmel a Ptk. 221. § (1) bekezdésének rendelkezéseire. A felperes jogi képviselője a C... Kft.-vel szemben indított perben is jogi képviselője volt a felperesnek, így a letéti megállapodás részére való megküldésével a felperes értesítése joghatályosan megvalósult. Mindezt alátámasztja, hogy a hitel folyósításra kerülhetett, hiszen az azt akadályozó körülmény - a hitel biztosítékát jelentő ingatlanon a felperes által indított perre tekintettel megjelent széljegy - megszűnt, és a felperes az ingatlannal összefüggésben biztosítási intézkedés elrendelését nem kérte. Ebből egyértelműen következik, hogy a megállapodásról értesült, ennek alapján kért tájékoztatást az alperestől 2008-ban.

Mindezek alapján megállapította, hogy a C... Kft. és az alperes között harmadik személy javára szóló szerződés jött létre. Ezzel és a felperes kedvezményezett értesítésével a felperes közvetlen jogosulttá vált, a letevő C... Kft. szabad rendelkezése pedig a letét összege felett megszűnt. Az alperes a letéti szerződés alapján fennálló, őt terhelő kötelezettségeket többszörösen megszegte, amelynek kimentéseként nem hivatkozik a C... Kft.-vel 2005. december 5-én megkötött megállapodásra, erre ugyanis a feleknek nem volt lehetősége a kedvezményezett felperes kizárása, jóváhagyása vagy az egyéb feltételek teljesítése nélkül. A teljes letétbe helyezett összeget a felperes részére megítélt, a tőkét, a késedelmi kamatot és a perköltséget is magában foglaló követelésre kellett volna fordítani, ezért a megtérült 2.394.980 forintot a Ptk. 293. §-a értelmében elsődlegesen a költségekre, ezután a kamatokra, végül a tőketartozásra kell elszámolni. Mivel maga a perköltség meghaladta a 2.000.000 forintot, a kamatkövetelés pedig a felszámolási eljárás során történt bejelentés időpontjában 88.540.698 forint volt, nyilvánvaló, hogy a befolyt összeg a költségeket sem fedezte, erre tekintettel az elsőfokú bíróság az alperest a módosított kereseti kérelem alapján, azzal megegyező összeg és kamatai megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a felperes 2005. december 8-ától kezdődően előterjesztett kamatigénye részben alaptalan, mivel a letéti szerződés értelmében az alperes fizetési kötelezettsége a jogerős ítélet alperesnek való megküldését követő 2. banki napot követően állt be, azaz 2008. november 12-én. Így az ezt követő naptól, 2008. november 13-tól esett késedelembe, s ezen időponttól jár a felperes részére a Ptk. 301/A. §-ában meghatározott mértékű kamat.

Az alperest teljes pervesztességére tekintettel a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az elsőfokú bíróság a felperes részére a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére, figyelembe véve az ügyben tartott tárgyalások számát.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amely elsődlegesen annak hatályon kívül helyezésére és a per megszüntetésére irányult a Pp. 157. § a) pontja és a 130. § (1) bekezdés f), illetőleg g) pontja alapján. Másodlagosan a per tárgyalásának felfüggesztését kérte a Pp. 152. § (1) bekezdésére figyelemmel, harmadlagosan pedig az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, valamint a felperes perköltségben való marasztalását.

Az elsőfokú eljárásban előadottakat lényegében megismételve a fellebbezésében az alperes a per megszüntetését elsődlegesen azért kérte, mert a felperes kártérítési igénye időelőtti. A károkozás csak akkor lenne vizsgálható, ha a jogviszony kötelezettjével, vagyis a C... Kft.-vel szemben a követelés nem behajtható a végrehajtási vagy a felszámolási eljárás eredményeként. Utalt az alperes arra is, hogy az elsőfokú bíróság által az ítéletében a kereset elsődleges jogcímeként megjelölt Ptk. 233. §-a nem értelmezhető, és őt a letét kiadására kötelezni sem lehet, mert annak teljes összegét a letevő részére már kifizette.

A per megszüntetésére látott okot a Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja alapján is, mert állította, hogy a per tárgya olyan közös jog, illetőleg kötelezettség, amely a

Pp. 51. §-a szerint csak egységesen dönthető el, illetőleg a perben hozott döntés kiterjed a perben való részvétel nélkül is a C...Kft-re.

Fenntartotta a per tárgyalásának a felfüggesztésére vonatkozó indítványát is hivatkozva az üggyel kapcsolatosan indult nyomozásra, amelynek tárgya a letéti megállapodás, annak megszüntetése és a letét összegének felszabadítása, valamint annak a C... Kft. általi felhasználása. Álláspontja szerint előkérdésnek minősül, hogy a büntetőügyben hogyan bírálják el a fedezetelvonó magatartást, mely személy büntetőjogi felelősségét állapítják, mert ez kihat a polgári jogi felelősségre is.

Érdemi fellebbezési kérelmével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással szemben hangsúlyozta, hogy a letéti megállapodás megkötése annak biztosítása érdekében történt, hogy a hitelszerződés alapján finanszírozott projektnek a C... Kft. általi megvalósítását az ellene indított felperesi per semmilyen szempontból ne veszélyeztethesse. A letéti szerződés és a tanúvallomások alapján megállapítható, hogy a harmadik személy javára szóló szerződés létrejöttének konjunktív törvényi feltételei - a harmadik személy jogosultságára vonatkozó kifejezett kikötés, valamint a harmadik személy értesítése a javára kikötött jogosultságról - nem valósultak meg.

A letéti szerződés nem tartalmaz kötelezettséget a letét összegének a felperes egyoldalú értesítése alapján történő megfizetésére. A banki gyakorlatban harmadik személy javára szóló szerződés esetén a felek vagy háromoldalú szerződést kötnek, vagy a bank a kedvezményezett részére valamilyen visszavonhatatlan kötelezettségvállaló jognyilatkozatot tesz, ilyen azonban a perbeli esetben nem történt. Közvetlen igényérvényesítési lehetőség csak akkor valósul meg, ha a megállapodásból a rendelkezési jog átszállása nyilvánvalóan kitűnik, és az nem függ semmilyen bizonytalan tartalmú feltételtől.

A fellebbezés szerint iratellenes az elsőfokú bíróságnak azon megállapítása, hogy a letéti megállapodásról a felperes értesítése megtörtént. Az azt megküldő K-né B. I. ugyanis azt adta elő, hogy az iratot a S... Kft. nevében küldte. Az értesítés hiányát támasztották alá a tanúvallomások is, amelyek azonban több szempontból ellentmondásosak. A tárgyalási jegyzőkönyv K-né tekintetében helytelenül tartalmazza, hogy az értesítést a C... Kft. gazdasági vezetőjeként küldte. A 2004. december 14-én küldött fax dr. H. P. ügyvéd részére lett címezve anélkül, hogy megjelölésre került volna, hogy kinek a képviseletében járnak el az érintettek. A faxot aláíró személy nem volt jogosult a C... Kft. képviseletére, nem volt annak gazdasági igazgatója. A bejegyzett képviselők ugyanakkor tanúként úgy nyilatkoztak, hogy a megállapodásról értesítést nem küldtek, illetve nem volt tudomásuk a felperes értesítéséről. Ebből az is következik, hogy K-né eljárását nem is hagyhatták jóvá, ezért az elsőfokú ítélet Ptk. 221. §-ának (1) bekezdésére való utalása sem megalapozott.

Az alperes kifejtette, hogy a tanúk egyike sem vitatta, hogy a fontos szóbeli tárgyalásokon részt vett a tulajdonos cég gazdasági ügyekért felelős képviselője, azonban az írásbeli szerződéses jognyilatkozatokat a C... Kft. képviseletében eljárva cégszerű aláírással kizárólag az ügyvezetők együttes aláírási joggal tehették meg. Olyan bizonyíték sem került bemutatásra a perben, amiből az alperesnek

tudnia kellett volna, hogy a letéti megállapodásról a felperes értesítése megtörtént, ezért szerződésszerűen járt el, amikor a letétet megszüntető megállapodást követően a letétet a letevő rendelkezésére kiadta.

A felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben kérte, hogy a perköltség összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletre is figyelemmel 4.423.000 forint + 25 % áfa, összesen 5.529.000 forintra emelje fel.

Fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult lényegében annak helyes indokai alapján.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett a felperes kamatkövetelését részben elutasító rendelkezése, ezt az ítéltábla a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján nem érintette.

Az alperes fellebbezése alaptalan, a felperes csatlakozó fellebbezése részben alapos.

Az ítéltábla elsődlegesen a per megszüntetésére irányuló fellebbezési kérelmet vizsgálta. Ebben a körben abból kellett kiindulni, hogy a felperes két jogcímen terjesztette elő a keresetét. Elsődlegesen a letéti szerződés teljesítése, másodlagosan pedig kártérítés címén kérte az alperes marasztalását. A követelés idő előttiége a másodlagos jogcím vonatkozásában merült fel, mert az alperesi álláspont szerint a kár még nem következett be. A kár azonban a kártérítési felelősség megállapításához szükséges konjunktív feltételek egyike a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján. Ebből és a Ptk. 360. § (1) bekezdéséből következően ennek bekövetkeztét a bíróságnak érdemben kell vizsgálnia. Az időelőttiesség így nem is merülhet fel mint megszüntetési ok, mert amennyiben a kár bekövetkezte nem bizonyított, a keresetet érdemben kell elutasítani.

Ezt meghaladóan a felperesnek a C... Kft.-vel szemben fennálló igénye azért sem bírt jelentőséggel, mert a kereset azon alapult, hogy a C... Kft. és az alperes együttesen okozták a kárt, a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése alapján pedig a károkozónak a károsulttal szemben fennálló felelőssége egyetemleges. A károsult tehát bármelyik károkozótól a teljes kárának a megtérítését kérheti a Ptk. 337. §-ának (1) bekezdése értelmében.

Az alperes a per megszüntetésére irányuló kérelmét arra is alapította, hogy a C... Kft. perbenállása nélkül a kereset nem bírálható el a Pp. 51. §-ában foglaltakra tekintettel. Meghatározott személyek kötelező perbenállásának szükségessége azonban az anyagi jogszabályok alapján bírálható el, a Pp. 51. §-a csak azt határozza meg, hogy több felperes mikor indíthat pert, illetve több alperes mikor perelhető együtt. Jelen esetben a kereset jogalapja, a megjelölt anyagi jogszabályok figyelembevételével a kötelező perbenállás nem merülhetett fel. Szerződés teljesítése címén érvényesített igénynél ugyanis csak a szerződés kötelezettjének a perbenállása szükséges, kártérítési követelésénél pedig az előzőekben kifejtettek szerint a közös károkozók bármelyike önállóan is perelhető.

Az alperes alaptalanul kérte a per tárgyalásának a felfüggesztését is. Ez az indítványa az elsőfokú bíróság által kifejtett helyes indokok alapján nem volt megalapozott.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíti az alábbiakkal.

A 2004. október 15-én, 24-én és 26-án kelt, a felperes által a C... Kft-nek írt levelek szerint a felperes és a C... Kft. tárgyalásai során a felperes nevében a perbeli jogi képviselője járt el. A 2004. október 29-én megtartott személyes egyeztetés alkalmával a felperes részéről dr. A. I. ügyvezető és dr. H. P. ügyvéd, a C... Kft. részéről pedig K-né B. I., valamint dr. M. A. ügyvéd voltak jelen. Ekkor megállapodás született arról, hogy a felperes követelésére az adós C... Kft. biztosítékot nyújt, amelyből pernyertességtől függően a követelés kielégíthető. Ennek fejében a felperes vállalta, hogy a perfeljegyzés iránti kérelmét visszavonja, vagyis a kérelem széljegye törlésre kerül, továbbá a C... Kft. ellen indított perben biztosítási intézkedést nem kér. A felperes az összeg ügyvédi letétbe helyezését szerette volna, az erre irányuló szerződéstervezetet azonban a C... Kft. nem írta alá. Végül a biztosítékot az adós az alperessel megkötött letéti szerződés alapján, a pénz zárolt számlán történő elhelyezésével nyújtotta.

A letéti szerződés 5.4 pontja szerint amennyiben vita merülne fel akár a letévő, akár a kedvezményezett által a bank részére küldött bármilyen utasítás vagy értesítés vonatkozásában, ezt a tényt a letévő írásban jelezheti a bank felé. Amennyiben nem sikerül a jogvitát tárgyalások útján rendezni és ennek igazolásul az érintettek nem küldenek együttes írásbeli utasítást a bank részére, akkor a bank kizárólag jogerős bírósági ítélet vagy végzés kézhezvételét követően adja ki a letétet a bírósági határozat szerint. Az 5.6. pont értelmében a bank a letevőtől vagy a kedvezményezettől kapott értesítés másolatát köteles megküldeni a másik érintettnek.

A 2009. december 7-i banki igazolás szerint az alperes a C... Kft. zárolt letéti számlájának teljes összegét, azaz 122.320.054 forintot 2005. december 7-én átvezettette az ügyfél pénzforgalmi bankszámlájára.

Az így kiegészített tényállás alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetért, de eltérő jogi indokok alapján.

Az elsőfokú bíróság a kereset elsődleges jogcíme alapján marasztalta az alperest, vagyis a letéti szerződés teljesítésére kötelezte. A szerződés azonban a felek nem vitás előadása alapján megszűnt, így annak teljesítésére (Ptk. 277. § (1) bekezdés) sincs mód. A marasztalás akadályát képezte továbbá, hogy már a zárolt letéti számla sem létezik, így az azon elhelyezett pénzösszeg alperes által történő átutalására sem nyílik lehetőség. Mindezekre tekintettel a felperes kártérítési igényét kellett vizsgálni, amelyet a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése folytán alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított. Tényként ugyanakkor azt adta elő, hogy harmadik személy javára szóló szerződés jött létre az alperes mint letéteményes és a C... Kft. mint letévő között. A saját előadása szerint sem volt

tehát szerződő fél a hivatkozott jogviszonyban, így az alperessel szemben szerződésszegésre nem alapíthatja a kártérítési igényét. Követelése kizárólag a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján, a szerződésen kívül okozott kár szabályai szerint vizsgálható. Ennek értelmében azt kellett bizonyítania, hogy az alperes jogellenes magatartása következtében kára keletkezett.

Az alperesi védekezésre tekintettel a jogellenes magatartás körében elsődlegesen azt kellett értékelni, hogy az alperes és a C... Kft. között valóban harmadik személy javára szóló szerződés jött-e létre, ennek megkötéséről a harmadik személyt értesítették-e, illetve a későbbiekben az alperes és a C... Kft. jogszerűen szüntette-e meg a letéti szerződést.

Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a Ptk. 233. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint az alperes és a C... Kft. között a harmadik személy javára szolgáló szerződés létrejött. A megállapodás szövegéből egyértelmű, hogy a felek a felperes közvetlen jogosultságát kifejezetten kikötötték. Ez következik abból, hogy kedvezményezettként jelölték meg, a 2. pontban rögzítették, hogy a szerződés célja a felperes részére történő biztosítékadás, a 3. pontban pedig úgy rendelkeztek, hogy a zárolt letéti számla kifejezetten ezen cél biztosítása érdekében kerül megnyitásra. A szerződéssel a C... Kft. rendelkezési joga a számlán elhelyezett pénzüsszeg felett megszűnt. Ezt támasztja alá, hogy az 5.2 pont értelmében az alperes még a letevő rendelkezése ellenére is köteles fizetni a felperes részére, ha az eljuttatja hozzá a jogerős ítéletet, míg az 5.3 pont szerint a letevő részére csak akkor utalhat, ha a felperes nem lesz pernyertes, illetve a Kft. más biztosítékot ad. Az 5.4 pont alapján a kedvezményezett is küldhet utasítást az alperesnek, és az 5.6 pont szerint az alperes a kedvezményezettől származó értesítést is köteles teljesíteni. Az utasítási jog, illetőleg az alperes itt megfogalmazott kötelezettsége igazolja, hogy a felperes a letéti szerződés közvetlen jogosultjaként pernyertessége esetén hozzájuthatott volna a letét összegéhez. Az alperes és a C... Kft. korlátozták a szerződés megszüntetésével kapcsolatos jogukat is a 7. pontban, amely szerint a megállapodás akkor szűnik meg, amikor a bank a letét teljes összegét kifizette a megállapodás rendelkezései szerint; ez a korlátozás is nyilvánvalóan a felperes érdekét szolgálta.

Az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a Ptk. 233. §-ának (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően megtörtént a felperes értesítése a szerződésről, ezért harmadik személyként a javára kikötött joggal rendelkezhetett. Az alperes előadásával szemben egyértelmű, hogy K-né B. I. a C... Kft. képviselőjében járt el. Az érintettek tanúvallomásából - figyelemmel arra is, hogy az alperes a fellebbezésében foglalt álláspontja ellenére a tárgyalási jegyzőkönyvek kijavítását nem kérte - megállapítható, hogy a tulajdonos egyik vezetőjeként részt vett a C... Kft. ügyeinek intézésében a cég törvényes képviselőjével kialakított munkamegosztásnak megfelelően. Ennek értelmében dönthetett a cég működése során felmerülő stratégiai kérdésekben, illetőleg a pénzügyekben. Képviselőkénti eljárását alátámasztja a tényállás-kiegészítésben részletezett levelezés, a felek személyes szóbeli egyeztetésén való részvétele a C... Kft. nevében, valamint S. B.

és S. V. ügyvezetők tanúvallomása is, akik a képviseleti jogosultságát elismerték. A szerződés megkötéséről szóló értesítést K-né megküldhette közvetlenül a felperes jogi képviselőjének. A Ptk. 222. §-ában foglaltak szerint ugyanis képviseleti jogot a képviselőhöz intézett nyilatkozattal is lehet létesíteni, a felperes pedig nem vitatta, hogy jogi képviselője jogosult volt a nevében eljárni. A megbízás fennállása a felek előzetes levelezéséből, illetőleg a szóbeli egyeztetésből is megállapítható volt. Az értesítést tartalmazó faxon szereplő „Ügyvéd Úr” megszólításból pedig következik, hogy a levelet tudottan a felperes képviseletében eljáró jogi képviselő részére címezték.

A fentiek értelmében a közvetlen jogosultság kikötésével és az értesítéssel a felperes a Ptk. 233. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján közvetlen jogosultjává vált a biztosítékként letétbe helyezett összegnek. Erre tekintettel a továbbiakban azt kellett vizsgálni, hogy a letéti szerződés megszüntetése ezen jogosultsága szempontjából hogyan értékelhető.

A letéti megállapodás tartalmából az következik, hogy a felperes és a C... Kft. közötti per jogerős befejezéséig egy függő jogi helyzet jött létre. A felperes csak akkor rendelkezhetett ténylegesen a letétbe helyezett összeg felett, ha a pert megnyeri a C... Kft.-vel szemben. A szerződés megkötésével ugyanakkor a letevő rendelkezési joga megszűnt, az összeg felvételére csak úgy válhatott jogosulttá, ha ő lesz pernyertes, vagy esetlegesen más biztosítékot nyújt. Erre tekintettel az alperes sem fizethette volna ki a letéti összeget mindaddig, amíg a függő jogi helyzet fennállt és el nem dőlt, hogy kinek a javára teljesíthet a szerződés szerint. Ebből az következik, hogy a C... Kft. és az alperes a szerződés 7. pontjában foglaltakat figyelmen kívül hagyva, tehát jogellenesen szüntették meg közös megegyezéssel a letéti szerződést. A Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint a kártérítési felelősség megállapításához szükséges alperesi jogellenes magatartás ezáltal bizonyított.

Az alperes jogellenes magatartása azonban ezt meghaladóan azért is megállapítható, mert megszegte a bankletételre vonatkozó szabályokat. A bankletét a Ptk. 473. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint ugyanis egy megbízással vegyes letéti szerződés, amelynek értelmében a banknak őrzési és kezelési kötelezettsége is van. Az erre irányadó és jelen ügyben alkalmazandó speciális jogszabály a pénzforgalomról, a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 232/2001. (XII.10.) sz. Kormányrendelet 9. §-a kimondja: a meghatározott célra elkülönített és ily módon kezelt, a számlatulajdonos szabad rendelkezése alól már kikerült pénzeszközök az elkülönítés tartama alatt csak a meghatározott célra használhatók fel. A jelen esetben pedig ez az elkülönítés a C... Kft. és a felperes közötti per jogerős befejezéséhez kötődött, így a zárolt letéti számla korábbi megszüntetésével, az azon levő összegnek szabad rendelkezés alá helyezésével az alperes a rá vonatkozó jogszabályt is megsértette.

Megalapozatlanul hivatkozott az alperes arra, hogy a letéti szerződés az ő biztosítékát képezte, ezért a megszüntetésére is lehetőség nyílt. Ennek ellentmondott a letéti megállapodás 2. pontja, amely szerint a felperes

követelésének biztosítására került sor a pénzösszeg letétbe helyezésre. Ezen a tényen nem változtat, hogy az alperesnek gazdasági érdeke fűződött a szerződéskötéshez, mert ilyen módon kívánta elérni, hogy a C... Kft.-vel megkötött kölcsönszerződésének a biztosítékát jelentő jelzálogjog, valamint a vételi jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének ne legyen akadálya, illetőleg ezt a bejegyzést ne késleltesse a felperes perfeljegyzés, illetőleg biztosítási intézkedés iránti kérelme. Az alperesi üzleti megfontolás azonban csak a felperes javára szóló biztosítékadás módját befolyásolta, annak célját nem.

Összességében tehát megállapítható, hogy az alperes egyrészt a letéti szerződés megszüntetésére vonatkozó, 2005. december 5-i megállapodás aláírásával, másrészt a zárolt letéti számlán levő pénz szabad rendelkezés alá helyezésével és kiutalásával jogellenes magatartást tanúsított, s ezáltal a Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglalt konjunktív feltételek egyike megvalósult.

A jogellenes magatartáson túl a károsultnak kellett bizonyítania a kár bekövetkeztét is. E tekintetben az ügyben érdekelt személyek közti jogviszonyoknak, azok mikénti alakulásának volt jelentősége. Ezeket a felperes helyesen értelmezte a harmadik személy javára szóló szerződés kapcsán. A felperes és a C... Kft. között valóban egy értékviszony (juttatási viszony) jött létre. A C... Kft. és az alperes között állt fenn a fedezeti viszony, amely jelen esetben a letéti szerződés megkötését jelentette. A peres felek között pedig egy ún. szolgáltatási jogviszony keletkezett, amely azt eredményezte, hogy az alperesnek a felperes felé állt fenn teljesítési kötelezettsége függetlenül attól, hogy közöttük szerződéses kapcsolat nem volt.

A felperes és a C... Kft. közötti értékviszony lényege ugyanakkor az volt, hogy az adós cég a kölcsönszerződésből eredő felperesi követelést kívánta biztosítani. A kiegészített tényállás szerint meg is állapodtak a biztosíték adásában, illetőleg annak feltételeiben. A C... Kft. azt vállalta, hogy egy pénzösszeget elkülönít, hogy meghatározott feltételek bekövetkezte esetén a felperes ebből kielégítést kereshessen.

A Ptk. 270. §-ának (1)-(2) bekezdése alapján valamely követelés biztosítására pénzen erre irányuló szerződéssel és az óvadék tárgyának átadásával óvadék alapítható. Átadásnak kell tekinteni minden olyan eljárást, amely alapján az óvadék tárgya egyértelműen azonosítható módon a kötelezett hatalmából a jogosult hatalmába kerül vagy a kötelezett korlátlan rendelkezése alól egyébként kikerül.

A felperes és a C... Kft. 2004. október 29-i egyeztetésén létrejött megállapodás ennek megfelel, így óvadéki szerződésnek minősül figyelemmel arra, hogy a Ptk. 271/A. §-a alapján a szerződés szóban is megköthető. Az adós tehát zárolt letéti számla nyitásával biztosította, hogy a biztosítékként meghatározott összeg a C... Kft. rendelkezése alól ki-, egyben a felperes ellenőrzése alá kerüljön. A Ptk. 271/A. §-a értelmében az óvadéki megállapodásra a zálogszerződés szabályait kell alkalmazni, így a Ptk. 251. §-ának (2) bekezdése alapján a szerződés megkötésére feltételtől függő követelés biztosítására is lehetőség van. A felperes és a C... Kft. között létrejövő értékviszonynak pedig a lényege éppen az volt, hogy a felperes egy feltételtől, a pernyertességétől függően kapta a biztosítékot.

A fentieket alátámasztotta a csatolt ügyvédi letéti szerződés tervezete, továbbá a C... Kft. és az alperes között létrejött letéti szerződés 1-3. pontja, amelyben a felek a megállapodásuk előzményeit rögzítették. Megerősítette továbbá K-né B. I. tanúvallomása, amely tartalmazza, hogy pervesztességük esetére ebből a letétből fizették volna ki a felperes követelését.

A letéti szerződés megszűnésével a fedezeti jogviszony, továbbá az alperes felperes felé fennálló szolgáltatási kötelezettsége megszűnt. Ez azt eredményezte, hogy a C... Kft. részéről az óvadéki szerződésben vállaltak teljesítése - a felperes javára az elkülönített fedezeti összeg kifizetése - lehetetlenné vált. A lehetetlenülésért az adós volt felelős, ezért a Ptk. 312. §-ának (2) bekezdése alapján a teljesítés elmaradása miatt kártérítésre köteles. A letétben lévő összeg elvonását azonban a C... Kft. és az alperes együttesen valószínűsítette meg, mert ez csak a letéti szerződés megszüntetésével és a zárolt letéti számlán lévő pénznek a C... Kft. feltétlen rendelkezésére bocsátásával történhetett. Ilyen módon a C... Kft. szerződésszegéssel, az alperes pedig a korábban részletezettek szerint szerződésen kívül okozta ugyanazt a kárt a felperesnek. A károkozó magatartás korábbi, mint a kár bekövetkezése, hiszen a felperes ténylegesen akkor károsodott, amikor a feltétel teljesülése, a pernyertessége ellenére nem juthatott hozzá a részére letétbe helyezett összeghez. A C... Kft. és az alperes a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése alapján egyetemlegesen felelnek a felperest ért kárért. Az egyetemlegesség akkor is fennáll, ha a károkozók kártérítő felelőssége nem azonos felelősségi alakzat alapján állapítható meg.

A kárnak az alperes által a fellebbezésben nem vitatottösszagszerűségét az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg figyelemmel arra, hogy a tényállás-kiegészítésben foglaltak szerint a 2009. december 7-i igazolás tartalmazza az alperes által a C... Kft. rendelkezésére bocsátott összeg nagyságát.

A csatlakozó fellebbezésben foglaltakat az ítélet tábla részben megalapozottnak találta, mert a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (6) bekezdésében foglaltak szerint az ügyvédi munkadíjat csak akkor mérsékli a bíróság, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Jelen esetben ez nem volt indokolt, mert ugyan csak egy tárgyalás megtartására került sor, de a felperesi jogi képviselő több, nagyobb terjedelmű előkészítő iratot csatolt, és az ügyben összetett, bonyolult jogkérdésben kellett állást foglalnia a feleknek.

Mindezek alapján az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a felperesnek járó perköltség vonatkozásában megváltoztatta, ezt meghaladóan helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperest - a felperes részben alapos csatlakozó fellebbezésére is tekintettel - kötelezte a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése szerint megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségnek a felperes részére történő megfizetésére. Ezt meghaladóan a Pp. 81.

§-ának (1) bekezdése alapján a felperes által lerótt csatlakozási fellebbezési
illetéket osztotta meg a felek között.

Budapest, 2011. március 2.

. Szabó Klára s.k.
a tanács elnöke

. Sándor Ottó s.k.. Csordás Csilla s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: